No. 1166 Zaterdag 5 Mei 1906. 23ste Jaargang.

AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire en Aruba per drie maanden fl. 2,— met vooruitbetaling.
Voor het Buitenland per jaar fl. 10,—
Afzonderlijke nummers fl. 0.20,

BUREAUX VAN DIT BLAD
REDACTIE: Waterkant, Otrabanda, No. 223
ADMINISTRATIE: Plein Concordia, No. 129, Pietermaai

E Courant aki ta sali toer dia Sabra.
Su prijs di abonnement ta fl. 2,— pa tres luna pagá padilanti.
Pa lugarnan foi Curaçao, Bonaire i Aruba fl. 10,— pa anja.
Un number sol fl. 0,20.

Curaçao 27 April.

HET INTERNATIONAAL POSTVERKEER.

Nu het postverkeer, ook internationaal, een vlucht heeft genomen, waarvan men een kwarteeuw geleden niet had durven droomen, wijdt men in steeds breeder kringen belangstelling aan de jaarlijks te houden postcongressen.

Deze congressen zijn bijeenkomsten van afgevaardigden der landen — en [illegible] alle — die bij de internationale [illegible] zijn aangesloten.

Ditmaal werd het postcongres te Rome gehouden en kwam den 7den April bijeen.

Belangrijke en ingrijpende vraagstukken werden daar besproken, de meeste niet voor den eersten keer. Dit laatste behoeft geen reden te zijn om aan het tot stand komen, op den duur, van gewichtige hervormingen op postgebied te twijfelen. Want het spreekt vanzelf, dat beslissingen van verre strekking door de afgevaardigden zoo maar niet bij eerste bespreking kunnen worden genomen. Zij dienen er met hun regeeringen over te spreken, en zooals op ieder ander gebied vragen ook hier wijzigingen van ingrijpenden aard zekere tijdruimte om algemeen als noodzakelijk of gewenscht gevoeld te worden.

Het internationaal postverkeer heeft zich, niet enkel ten aanzien van brieven, maar ook van drukwerken en dagbladen, van postwissels en postpakketten dermate uitgebreid, dat al wat tot vergemakkelijking daarvan kan strekken op den duur zeker kan zijn te zullen worden ingevoerd.

Ten opzichte van het briefport zijn deze twee wenschen wel de voornaamste: verlaging van het port van 25 tot 20 centimes en verhooging der gewichtgrens voor enkelvoudige brieven van 15 tot 20 gram.

Er bestaan op dit gebied nog veel stouter wenschen: sommigen willen voor al de landen der postunie komen tot hetgeen voor het verkeer tusschen Engeland en zijn koloniën reeds bestaat: het *one penny* port, het stuiversport, maar in afzienbare toekomst is zulk een hervorming niet te verwachten.

De bovenbedoelde reeds stuitte tot dusver op bezwaren af, die hoofdzakelijk van dezen aard waren: er waren landen, die in het binnenlandsch verkeer voor enkelvoudig briefport 20 centimes hieven en tusschen het binnenlandsch en het internationaal tarief zeker verschil wenschten te handhaven — Italië heeft eerst onlangs het binnenlandsch tarief van 20 tot 15 centimes verlaagd; in Frankrijk bedraagt het binnenlandsch tarief 15 centimes—; verder ging het niet aan, voor het internationaal verkeer de gewichtsgrens te verhoogen, zoo lang die in het binnenlandsch verkeer 15 gram bedraagt.

Een andere gewenschte hervorming is een verlaging der tarieven voor drukwerken vooral voor dagbladen. Zelfs voor de kleinste courant is het tarief 2½ cent per nummer, zoodat wie op een buitenlandsch dagblad geabonneerd is alleen aan port in het jaar f 7,50 heeft te betalen. Voor bladen, die meer dan eens per dag verschijnen, en voor bladen die de gewichtsgrens van 50 gram overschrijden, is het natuurlijk in evenredigheid zooveel te meer. Het gevolg is dat van sommige bladen het porto aanmerkelijk hooger is dan de prijs van het blad zelf.

Een derde hervorming, waarvoor geijverd wordt, is de verlaging van het recht voor postwissels, dat thans 12½ cent per f 12½ bedraagt, en dat men zou willen gebracht zien op 12½ cent per f 25.

Een vierde hervorming is verhooging van het maximum gewicht voor postpakketten, thans voor de meeste landen 5, voor sommige maar 3 kilogram, tot 10 kilogram.

Hier stuit men op hetzelfde bezwaar als bij de gewichtsgrens voor de brieven: dat men in het internationaal verkeer het gewicht niet tot 10 kilogram kan verhoogen, zoolang in het buitenlansch verkeer geen zwaarder paketten dan van 5 kilogram zijn toegelaten.

Een reeds lang aangeprezen en vurig verlangde hervorming ten slotte is de invoering van een internationaal postzegel.

De *Nieuwe Ct.* schrijft er dit van: Een voor alle landen geldig zegel overeenkomende met het onze van 12½ ct., verkrijgbaar aan alle postkantoren in alle landen, zou zeer veel gerief kunnen opleveren zoowel ter frankeering van een gevraagd antwoord, als tot het betalen van kleine bedragen in het buitenland en voor reizigers. De bezwaren tegen deze nieuwigheid kunnen niet groot zijn, de voordeelen voor het internationale verkeer zijn daarentegen tastbaar.

Dat de voordeelen tastbaar zijn, is volkomen juist; minder juist is, dat de bezwaren niet groot kunnen [illegible] Ze zijn groot. Waren ze dat niet, dan zou reeds lang tot de invoering van een internationaal postzegel zijn overgegaan.

Het grootste bezwaar is, dat de verschillende landen wel een postzegel hebben „overeenkomende met het onze van 12½ ct.," maar niet volkomen gelijk in waarde.

Het Fransche postzegel van 25 centimes kost niet voluit 12 cent, daarentegen het Deensche van 20 oere 13 cent, het Turksche piasterzegel weer 11 cent, enz.

Bij de tegenwoordige regeling maakt dit verschil in waarde niets uit. En indien een internationaal postzegel werd ingevoerd, zou het ook [illegible] dat de Nederlanders daarvoor 12½ cent betaalden, de Franschen niet voluit 12, de Denen 13, de Turken maar 11,—doch er zou onmiddellijk speculatie bij komen. Het internationaal postzegel zou in de landen waar 't het goedkoopst was, bij massa's worden opgekocht, en er zou een heele handel in worden gedreven tot nadeel der landen waar het duurder zou zijn.

Duitschland heeft iets dergelijks indertijd ondervonden, toen het in de Levant eigen postkantoren opende en daarvoor de gewone Duitsche zegels bezigde. Het zegel, waarvoor men te Berlijn 20 pfennig betaalde, kon men te Constantinopel voor 1 piaster (nauwelijks 11 cent) koopen. Dit kleine profijtje mochten de Duitschers te Constantinopel wel hebben. Maar wat deed een slimmerd onder hen? Hij kocht een groote hoeveelheid zegels voor 1 piaster en liet ze in Berlijn voor den gewonen prijs van 20 pfennig verkoopen. Op ieder zegel werd zoo een cent verdiend; wat op de menigte een mooie „mazzel" gaf

Dit duurde zoo lang tot het Duitsche postbestuur, dat in 't eerst maar niet begreep, wat men in Constantinopel met de enorme hoeveelheden 20 pfennig-zegel moest doen, er achter kwam en er een stokje voor stak door de zegels, voor de Levant bestemd, met den opdruk der Turksche waarde 1 „piaster" te voorzien. Nu konden ze nog wel te Constantinope en in de overige Duitsche postkantoren in de Levant worden gebezigd, maar niet meer in Duitschland met een klein doch zoet winstje worden verkocht.

Werd nu een internationaal zegel ingevoerd, dan zou men hetzelfde zien. Bij massa's zouden ze in Turkije worden opgekocht en b. v. naar Denemarken, Zweden en Noorwegen verzonden, om daar met een aardige winst te worden van de hand gezet.

Op dit bezwaar moet het internationaal postzegel afsluiten. Alleen eenheid van munt kan het ondervangen.

(*Huisgezin.*)

MIJNRAMP.

Een enkel oogenblik willen wij nog stilstaan bij de ontzettende mijnramp van Courrières, bij welke ramp 1200 menschen op de meest gruwzame wijze het leven verloren.

De correspondent van het *Journal* te Courrières, die reeds eenige weken geleden met beslistheid verklaarde, dat zich nog levende mijnwerkers in den put bevonden, een bewering, die van de zijde der deskundigen met minachtend schouderophalen werd beantwoord, gaat thans na, wat eigenlijk wel de oorzaak van de ontploffing was. En die oorzaak, die door sommigen zoo ver wordt gezocht, ligt, volgens hem, voor de hand.

Men werkte in die ontzaglijk groote mijnen nl. met open lamp en niet met mijnlampen. En waarom? Er was, zeide men, geen mijngas in de mijnen van Courrières. En dat was tot dusverre ook waar. Maar in de lagen van gaskolen verschijnt dat gas steeds, als men maar diep genoeg doorgraaft. Het komt voor, dat men op 200, 300, 500 M. nog geen gas heeft ontdekt, en dat het plotseling op iets grootere diepte verschijnt. Zoo is het ook in de mijnen van de Loire gegaan, en

Feuilleton.

Het rooken.

De Franschen, en met hen de andere zuidelijke volkeren, zijn ongetwijfeld de sterkste sigaretrookers. Daarom is het van belang, in een Fransche krant als hoofdartikel een scherp pleidooi geplaatst te zien tegen de sigaret.

Het is „Docteur Ox", die geregeld in de „Matin" wetenschappelijke onderwerpen op populaire manier behandelt, die het ditmaal over de nadeelen van de sigaret heeft. En merkwaardig is zijn betoog, omdat hij zich volstrekt niet doet kennen als een tegenstander van het rooken.

De pijp vindt zelfs een warm voorstander in hem; de sigaar kan er nog mee door; maar over de sigaret breekt hij den staf.

Zoo deelt hij reeds bijna de rookende menschheid in drie groepen in: pijp-, sigaar- en sigaretrookers; en dan beweert hij, dat, bij een consequente toepassing van dit indeelingsstelsel, blijken zou, dat de twee eerste groepen meerderwaardig zijn in velerlei opzicht, lichamelijk en geestelijk, en dat tot de laatste groep tal van minderwaardigen behooren zouden, als luiaards, hulpbehoevenden, zwakken, gedegenereerden, enz.

En meteen wijst dan de schrijver op het pijprooken in de noordelijke landen en het sigaretrooken in de zuidelijke. Zou dit alweer een bewijs zijn voor de superioriteit van het Angel-Saksische ras? — vraagt dr. Ox. Dat is zeker, zegt hij, dat de noordere volkeren de minst schadelijke wijze van rooken hebben aangenomen.

In de laatste vijf en twintig jaar is de verkoop van sigaretten door tusschenkomst van de Fransche regie van een half millioen tot drie millioen kilogram per jaar toegenomen.

Mag uitrekenen wie wil, hoeveel sigaretten daaruit gerold kunnen worden!

Omdat de tabakspijp blijkbaar weinig bekend is in Frankrijk, zet de schrijver er zich toe, haar voordeelen op te sommen boven die van de sigaret; de sigaar laat hij daar bij meer in het midden.

Het verwijt, dat door het rooken van een pijp de rooker kanker aan lippen of tong zou krijgen, weerlegt hij aanstonds door de voordeelen van de houten pijp in het licht te stellen boven die van het korte steenen pijpstompje, dat wij hier „neuswarmertje" noemen.

Het gevaar voor den rooker bestaat daarin, dat hij zich zelf op twee verschillende wijzen kan vergiftigen; ten eerste door het tabaksvocht, dat de nicotine in zijn maag, ten tweede door den rook, die de verschillende verbrandingsproducten in zijn longen brengt. In beide is het de steel van de pijp die, zoowel de verbrandingsproducten tegen houdt, als een deel van de nicotine

daar heeft men, zij het dan ook, nadat reeds eenige ongelukken waren gebeurd, de veiligheidslampen ingevoerd.

Te Courrières had men waarschijnlijk de grens bereikt, waar het mijngas, tot dusver in de kolen onder druk opgesloten, in voldoende mate los kwam.

Men kan zich voorstellen met welk een gevoel van verontwaardiging de familieleden der 1200 verongelukte mijnwerkers en hunne kameraden, die in andere mijnen werken, dergelijke berichten hebben aangehoord. En toen 20 dagen na de ontploffing 13 menschen nog levend werd aangetroffen en gered konden worden, en wederom 5 dagen later opnieuw de mijnwerker BERTHON, na 25 dagen levend begraven te zijn geweest, behouden werd bovengebracht, was de menigte, welke bij de schachten opgehoopt stond, zich niet meer meester. Openlijk werd de directie der mijnen beschuldigd het reddingswerk verwaarloosd en niet tijdig genoeg beproefd te hebben, of er nog menschenlevens behouden konden worden. Ja, men verweet de directie zelfs dat zij om de mijnen te behouden de menschen maar had opgeofferd.

De eenige schacht waardoor versche lucht in de mijn kon stroomen, waardoor de menschen die nog leefden niet slechts gevrijwaard konden worden van verstikking uit gebrek aan zuivere lucht en door ophooping der gassen, maar waardoor zij ook den weg naar den uitgang konden terugvinden in die benauwende duisternis daar beneden, werd dicht gestopt om door den verschen toevoer van lucht het vuur niet aan te wakkeren, maar door gebrek aan lucht den brand meester te worden.

In het *Journal* brengt de heer Laur, de ingenieur, die onmiddellijk na de ramp als correspondent voor dit blad naar Courrières vertrokken is, in herinnering, dat hij van daar uit drie dagen nadat de ontploffing had plaats gehad, seinde:

„Ik heb de volstrekte overtuiging dat er zich nog levende mijnwerkers in de mijn van Courrières bevinden, en wel in de verwijderde gedeelten van schacht nr. 3."

Te vergeefs had hij van den aanvang af getracht dit denkbeeld ingang te doen vinden bij de ingenieurs van de mijn.

„Ik zag in, dat men onder deze omstandigheden de grootst mogelijke fout had begaan, door schacht nr. 3 dicht te stoppen, de schacht van de luchtverversching, aan den voet waarvan alle levende wezens van beneden zouden aankomen om volgens de regels der mijnen den luchtstroom tegemoet te gaan.

„Ik zag in mijn gedachten al degenen die het gevaar ontsnapt waren zich voortslepen naar de hijschmachine in schacht 3, signalen gevende en niets begrijpende van deze doodsche stilte. Een schacht, die slechts verstopt is door stukken hout wordt gemakkelijk genoeg weer vrij gemaakt, denken zij. Zij zullen wel komen — en uren en dagen gingen voorbij met die duizelingwekkende snelheid die alle opgeslotenen al reeds hebben waargenomen.

„Plotseling wordt de frissche lucht schaarscher en eenige rookwolken uit het vuur gaan over het hoofd van deze onbeweeglijk neergehurkte mannen, door wier brein waanzinnige gedachten schieten. Ten slotte ontbreekt de lucht geheel. De verstikking......

„Schacht nr. 3 is door de redders dichtgestopt!

„En uit den tweeden put, blaast de ijlings geplaatste ventilator over deze ongelukkigen de giftige verbrandingsproducten van brand en ontploffing. Men zal ze terugvinden, dach ik, verstikt, in de houding van een wezen dat een of ander mirakel verwacht.

„Dat ze dan thans mijn bede willen aanhooren", besluit hij, „die luidt: onderzoekt de meest verwijderde gedeelten van de mijn, tot elken prijs en tot elken toestand. Er zijn nog anderen, die misschien reeds geen hoop meer hebben, maar thans toch nog ademen."

Vincent, een van de werklieden, die het eerste in de mijn is afgedaald en deze door en door kent, heeft bemerkt, hoe men op sommige plaatsen lijken vond, waar er eerst geen lagen en hoe enkele in staat van ontbinding verkeerden en anderen daarentegen gaaf waren. Meermalen werd er een lijk opgehaald, dat nog warm was. Volgens eenigen had men minstens 300 à 400 menschen kunnen redden, volgens anderen zouden zelfs maar een derde van de werklieden door die ramp zijn gedood en al de overigen van honger gestorven zijn.

Wat er van zij, de bevolking van Lens, Mericourt en omstreken, verkeert in vreeselijke spanning en met haar geheel Frankrijk. Duizenden snellen naar Courrières, de vrouwen brengen matrassen en kussens aan, zoo zeker zijn ze, dat er zich nog levenden bevinden. Waar die dan zijn? Gevangen achter de instortingen, waartoe zelfs nog geen poging is gedaan om deze uit den weg te ruimen.

De verbittering van het volk stijgt met het uur. De 63,000 stakers zijn nog met 1500 vermeerderd en dure eeden worden gezworen, dat geen ingenieur aan den dood zal ontsnappen. Het bericht gaat dat zij gevlucht zijn. Het volk dringt de soldaten op zij en vrouwen zelfs vallen hen aan; de troepen verklaren zich machteloos. Thans is in den omtrek geen enkele vrouw te bespeuren, ze zitten allen ginds bij de mijn, half krankzinig van smart en angstige spanning, met drooge oogen starend naar de schacht. Daar slaat een klok en allen te gelijk staan op. „Geen mensch gevonden." klinkt het dan. Geen zucht, geen snik. Niets. De vreeselijke smart uit zich door een dof stilzwijgen. En weer zetten ze zich op steenen, wagens, op den grond, wachtend op mannen en zonen, die wellicht nooit, nooit zullen komen. En dan in eens weer komt er leven in die donkere groep van rouwende vrouwen, de ingenieurs kwamen voorbij, en hadden de gendarmen hen niet onmiddelijk toegang gegeven tot een lokaal, dan was er geen enkele aan den dood ontsnapt.

Het aantal stakers blijft steeds wassen. De toestand te Toulon verergert met de minuut. Een inspecteur van politie, mr. Ferradd, is door de stakers gevangen genomen en opgesloten.

WANTOESTAND.

De tot dusverre nog onbekende belager van Curaçao's eer en goeden naam heeft het ook gewaagd op gezag van den heer RIJKENS in *Neerlandia* een oordeel, of liever een veroordeeling, uit te spreken over de zedelijkheid van ons volk.

De stuitende platheden van het artikel moeten wij wel onbesproken laten, maar wij wenschen even aan te toonen, hoe geheel *onbetrouwbaar* het gezag (?) is van den heer RIJKENS. Deze schrijft: Dat het groote aantal geboorten buiten echt plaats vinden, een wantoestand, welke Curaçao gemeen heeft met al de andere eilanden dezer kolonie, met uitzondering misschien van Saba, is te verontschuldigen daar voor de meeste de kosten aan een bruiloft verbonden, te zwaar zijn." Dit zegt de heer RIJKENS, maar in het Koloniaal Verslag van 1905 lezen wij

Geboren werden in 1904:

		in echt	buiten echt.	
op	Curaçao	378	546	personen
„	Bonaire	101	71	„
„	Aruba	229	101	„
„	St. Martin	50	62	„
„	St. Eust.	9	42	„
„	Saba	49	11	„

terwijl bij volgend huwelijk werden gewettigd

op	Curaçao	117	kinderen.
„	Bonaire	71	
„	Aruba	75	
„	St. Martin	18	
„	St. Eustatius	10	
„	Saba	0	

Deze officieele opgave geeft een geheel anderen kijk op de zedelijkheid van ons volk.

Op Bonaire, Aruba en Saba worden de meeste kinderen in echt geboren. Waar blijft nu de *wantoestand*, welke Curaçao gemeen heeft met al de andere eilanden dezer kolonie, met uitzondering *misschien* van Saba? Geeft dat staatje van kinderen geëcht bij opvolgende huwelijken niet te kennen, hoe er gewerkt wordt onder de bevolking door de R. K. Geestelijkheid?

Binnen de kolonie zal het wel algemeen bekend wezen, hoe de Zeereerw. heeren Pastoors ijveren om aan elken *wantoestand* een einde te maken. Kan het dan nog *onwetendheid* zijn, welke den heer RIJKENS laat verklaren „dat nooit iets gedaan is om de slechte eigenschappen van hen (de lagere volksklassen) uit te roeien"?

De onbekende schrijver in *Neerlandia* geeft echter al zeer duidelijk blijk niet den minsten eerbied te gevoelen voor het beschavingswerk der R. K. Geestelijkheid, maar de Priesters te verachten.

Mogen wij nog een klein staatje geven van dat zoo gesmade beschavingswerk?

In de laatste jaren ging het, Goddank, niet zoo bezwaarlijk meer een burgerlijk huwelijk te sluiten, zoodat de Geestelijkheid nu ook gaarne hare medewerking wilde verleenen om het sluiten van een burgerlijk huwelijk mogelijk te maken.

Wil men even nagaan, wat het zegenrijk gevolg was? Het staat te lezen in *Bijlage A* van hetzelfde Verslag:

HUWELIJKEN.

	1899	1900	1901
Curaçao	85	107	118
Bonaire	19	28	22
Aruba	34	57	48
St. Martin	17	24	38
St. Eust.	5	7	3
Saba	8	12	6
	168	235	235

	1902	1908	1904
Curaçao	151	139	170
Bonaire	37	26	28
Aruba	65	42	78
St. Martin	26	17	10
St. Eust.	8	3	4
Saba	17	6	4
	304	238	295

Wij meenen hiermede te kunnen volstaan. Het zal nu wel overduidelijk wezen, dat ons doodarm volk geheel anders beoordeeld had moeten worden dan door den heer RIJKENS is geschied. Noch hij, noch de schrijver in het Februari-nummer van *Neerlandia* steunt op feiten, maar beiden worden alleen bezield door hun haat en verachting van ons volk.

---

absorbeert.

Daarentegen zijn bij den sigaretten- en sigarenrooker de lippen in voortdurende en onmiddellijk aanraking met de tabak, waarvan hij onophoudelijk en vocht en rook in mond en keel zuigt. En het beste bewijs, dat de pijp in dit opzicht voordeelen biedt, is wel, dat er tal van voorzichtige rookers zijn, die hun sigaar, soms — maar minder — ook hun sigaret uit een pijpje rooken.

Dit is niets anders dan een hulde, die sigaar en de sigaret aan de pijp brengen!

Maar de sigaretrooker doet erger want velen van hen hebben de gewoonte den rook in te slikken — wat een pijprooker nooit doet.

En nu weet zelfs welhaast iedere leek, wat er al voor kwalijks en giftigs in tabaksrook wordt gevonden; behalve de nicotine, welke de tabak van Nicot, die de plant naar Frankrijk overbracht, heeft overgenomen, vinden de chemisten er in terug aciden en oxyden van carbonium, verder ammoniak, zwavel, Pruisisch zuur en nog tal van teerhoudende stoffen. Zoo blijkt dus wel, dat het niet slechts de nicotine is, die het gevaar oplevert. Er is uitgerekend, dat 10 gram tabak 360 kub. centimeter koolzuur opleveren. Zoo heeft men in wetenschappelijke kringen de inwerking hiervan op de bloedcelletjes wel eens willen beschouwen als de reden van de bleekheid en de duizelingen, waaraan dikwijls sigarettenrookers lijden.

En de aanwezigheid van Pruisisch zuur ware alleen reeds voldoende om iemand naar een tegengif te doen grijpen!

Het is waar, dat naast al deze ongerechtigheden tabak ook nuttige producten bevat; zoo zijn er stoffen, die een sterken antiseptische eigenschap bezitten. Maar het eigenaardige is, zooals uitvoerige wetenschappelijke onderzoekingen van den Franschen chemist Trillat hebben aangetoond, dat juist de rook van sigaretten daarvan de geringst hoeveelheid bevat; de pijp de meeste.

In zijn artikel wijst dr. Ox op de omstandigheid, dat het aanleeren van het sigaretrooken zoo makkelijk wordt gemaakt. School-joggies kunnen er al aan meedoen. Het is waar, de eerste sigaret zal elk van ons nog wel heugen, maar bij de tweede en derde sigaret is de ongewoonte aldra verdwenen.

Wanneer schooljongens evenwel slechts van een pijp gebruik maken als zij met rooken willen debuteeren, dan telde zeker de wereld de helft rookers minder.

En eenmaal de gewoonte van het rooken aangeleerd, komt niemand er haast meer af.

Het is daarom, dat de anti-rookers-bonden terecht hebben begrepen, dat zij slechts weinig succes zouden hebben bij de rookers zelven, doch dat zij hun pogingen moesten aanwenden met preventieve middelen.

In de Ver. Staten wordt wat dit betreft de krachtigste en ook meest practische propaganda gevoerd. In een aantal staten van de Unie zijn reeds strenge wetten in werking gesteld, waarbij verboden is en met geldboeten strafbaar wordt gesteld, dat jongens onder achttien jaar sigaretten rooken op de openbare straat, terwijl ook de houders van tabakswinkels geldboete, subsidiair gevangenisstraf, en bij herhaling intrekking van de vergunning tot het uitoefenen van den tabakshandel oploopen, wanneer de politie er achter komt, dat zij aan totrooken-onmondigen sigaretten hebben verkocht.

Al zijn er in Europa ook reeds landen, waar de wetgever zich met het sigarettenrooken door jongens inlaat — in Duitschland bijvoorbeeld — zoo zou de schrijver van het „Matin"-artikel zoover niet willen gaan, om bij wettelijken maatregelen het rooken van sigaretten te verbieden.

Wel echter mocht men zonder vrees voor overdrijving wat meer het algemeen worden van sigarettenrooken tegengaan. Zeer velen lijden aan oogziekte, aan keel- en zenuwziekte enkel en alleen wegens het rooken van sigaretten. Een enkele sigaar, of van tijd tot tijd een pijpje zal zooveel kwaad niet doen, als dat voortdurend rooken van sigaretten, die zoo goedkoop te krijgen zijn, gemakkelijk mede te dragen en telkens een klein genot verschaffen, waaraan men onwillekeurig verslaafd raakt.

Nieuwsberichten.

Curaçao.

Kerkelijke Berichten.

✠ Hedenmorgen ontvingen wij op het onverwachts het treurig bericht, dat Z. D. H. Mgr. W. A. F. WULFINGH van de Congregatie des Allerheiligsten Verlossers, Titulair Bisschop van Cambysopolis, Vicarius Apostolicus van Suriname, Ridder in de Orde van den Nederlandschen Leeuw, den 5den April, één dag na het vertrek uit Nederland plotseling op zee is overleden. Het lijk van Z. D. H. werd in een looden kist naar Paramaribo medegevoerd en aldaar den 22sten plechtig begraven.

Moeilijk valt het ons in weinig woorden te zeggen, hoe diep wij door dit doodsbericht getroffen werden. Wij gevoelen al de zwaarte van dit verlies voor de Missie van Suriname.

Wat heeft MGR. WULFINGH in de 17 jaren van zijn episcopaat al niet voor goeds gesticht op Suriname? Een reuzenwerk zal het wezen in stand te houden, wat door Hem werd begonnen. Niet licht zal men iemand aantreffen, die in zielekracht dezen Bisschop kan evenaren.

Met eerbied en dankbaarheid herdenken wij ook de gulle hartelijkheid, waarmede Z. D. H. steeds de Paters onzer Missie op hun doorreis van of naar Nederland ontving. Ook onder ons zal zijn aandenken in zegening blijven. De herinnering aan een groot man wekt op tot groote daden.

Groot zal zijn loon zijn in den Hemel, niet in het minst om zijn groote verdiensten jegens de armen, zieken, en melaatschen.

Wij nemen hartelijk deel in de groote droefheid, welke heerschen zal in Suriname, dat een Bisschop verliest, die getoond heeft een volmaakt mensch te wezen en heilig Priester.

R. I. P.

***

Het zilveren feest der Eerw. Fraters PANCRACIUS en CANDIDUS is Dinsdag op waardige wijze gevierd. Des morgens droeg Z. D. H. Mrg. J. J. A. VAN BAARS in de rijkversierde kapel van het College een H. Mis van dankzegging op.

Na de H. Mis vereenigden zich allen aan een dejeuner in de feestzaal, waar Monseigneur den beiden feestelingen dank bracht voor hun opofferenden arbeid gedurende de vele jaren, dat zij aan het onderwijs in de Kolonie verbonden zijn en hun van ganscher harte geluk wenschte op dezen schoonen dag, Gods zegen over hen afsmeekende voor de volgende jaren

Hierop kwamen de Eerw. Fraters hun Medebroeders feliciteeren en begon de feestelijke stemming zich baan te breken in proza en poësie, in declamatie en zang.

Gedurende den dag kwamen verschillende Eerw. Paters, ook van de buitenparochies, den Jubilarissen geluk wenschen, terwijl de leerlingen en oud-leerlingen, alsmede hunne Ouders bewijzen gaven van dankbaarheid en sympathie.

Onder de geschenken willen wij alleen vermelden, een tellurium en een beeld van *St. Joannes Baptista de la Salle* patroon der Christelijke scholen, aangeboden door Mgr. VAN BAARS. Een rijk bewerkt kruis in zwaren eikenhouten lijst, een luxe-uitgave van het Romeinsch Missaal, en een dynamo met electrische installatie, geschonken door de familie der jubilarissen, en ten slotte de nieuwste uitgave van HERDERS *Conversations Lexikon* waarvan de eerste vijf deelen nog slechts verschenen zijn, en waaraan nog drie deelen zullen worden toegevoegd, als bewijs van vereering en dankbaarheid van leerlingen en eenigen oud-leerlingen.

Havennieuws.

Van 16 — 30 April liepen onze haven binnen:

Stoombooten	18
Goeletten	12
Bijlanders	16
Brik	1
Totaal	47 schepen,

die met de 56 gedurende de eerste helft der maand een totaal maken van 103 schepen gedurende de maand April.

Postspaarbank.

Gebrek aan plaatsruimte was oorzaak, dat wij verleden week zelfs niet met een enkel woord melding konden maken van het hoogst belangrijk verslag over de Postspaarbank gedurende de eerste 9 maanden van haar bestaan.

Hoogst belangrijk noemen wij dit verslag, omdat het zoo uiterst leerzaam is.

Door 1406 inleggers werd belegd een bedrag van ƒ 34,180.74.

Ten kantore van Willemstad door 887 inleggers een bedrag van ƒ 23,122.78½

In de buitendistricten van Curaçao door 74 inleggers de som van ƒ 671 74.

Op Bonaire door 95 inleggers een kapitaaltje van ƒ 1,439.51

Op Aruba door 181 inleggers zelfs ƒ 2,071.15, maar 1 inlage bedroeg alleen reeds ƒ 500-1000.

Op St. Martin ook door 95 inleggers ƒ 1,963.70.

St. Eustatius bracht het met 59 man reeds tot f 1 323.44½

Maar Saba spant de kroon. 65 inleggers belegden ƒ 3,588.41. waaronder 1 inlage van ƒ 500 — 1000.

Tot dusverre werd de Postspaarbank hoofdzakelijk gebruikt als een door het Rijk gewaarborgde instelling van verzekerde geldbelegging.

BOEKJES	TOONEN EEN TE GOED VAN
2	ƒ 1000 — ƒ 2000
13	500 — 1000
5	400 — 500
3	300 — 400
10	200 — 300
48	100 — 200
62	50 — 100

Op zich zelve is er natuurlijk niets tegen, dat ambtenaren of lieden met een goed inkomen de Postspaarbank ook gebruiken voor belegging van grootere kapitalen, maar aan dergelijke inrichting bestond op Curaçao geen behoefte, wel op de eilanden, wat den werklieden, die met eenig geld terugkwamen van Suriname, ten goede kwam. Hoofddoel der spaarbank was echter den spaarzin bij de kleinere luyden op te wekken en te bevorderen, door het mogelijk maken om ook kleinere bedragen te beleggen.

De Spaarbank is in de buitendistricten van Curaçao en op de eilanden nog lang niet populair genoeg. Om ons tot het hoofdeiland te bepalen bij een buitenbevolking van ± 16000 [illegible] de bank daar slechts 74 spaarders. Van harte hopen wij, dat allen die invloed hebben bij de bevolking dien invloed ook zullen aanwenden om het volk op deze goede gelegenheid om te leeren sparen te wijzen en hen aan te sporen daarvan gebruik te maken. De tijden mogen zeer slecht zijn, op sommige dagen wordt er door dezen en genen toch nog wel eens meer geld ontvangen dan hij onmiddellijk voor zijn huishouden noodig heeft. Alles wat over is, al is het maar ƒ 0,25 moet geregeld naar de spaarbank gebracht worden. Dan gaat het zeker niet verloren, of wordt het zekez niet onnut uitgegeven.

Met veel genoegen zagen wij dat in de geheele Kolonie 901 maal ƒ 0,25 werd ingelegd en ƒ 0,25 en 2487 maal een bedrag van hooger dan ƒ 0,25 tot ƒ 5.

Dat geeft eigenlijk den juisten stand der SPAARBANK aan, en dit doet ons ook zien, dat de Postspaarbank haar doel niet gemist heeft. Wij twijfelen er niet aan of deze inlagen zullen dit jaar verveelvoudigd worden, waardoor werkelijk de spaarzin onder de bevolking meer algemeen zal worden. Tot bewijs kan reeds dienen het Overzicht over de maand Maart.

2de distr.	4	inlagen	ƒ 20,—
3de „	8	„	37,—
4de „	10	„	2,50
5de „	0	„	0
Bonaire	22	„	482,25
Aruba	30	„	218,50
St. Mart.	21	„	219,27
St. Eust.	13	„	212,55
Saba	9	„	219,25

Ofschoon die laatste hooge bedragen er wel weer een beetje verdacht uitzien.

Koloniale Raad.

Dinsdagmorgen halfacht sluiting van den Kolonialen Raad en om 9 ure plechtige opening.

Sterfte.

Gedurende de maand April zijn in 't stadsdistrict overleden 30 personen, t. w. 26 volwassenen en 4 kinderen.

Dr. P. C. Th. Lens.

Met vreugde vernemen wij, dat de toestand van den algemeen geachten Dokter weder bevredigend is en Z. W. E. G. Z. G. na een maand rust weder volkomen in orde zal wezen.

Eindelijk

mogen wij wel schrijven boven het volgend officieel bericht:

Bij Gouvernements-beschikking, dd. 27 April 1906, No. 229, is de heer M. H. J. BOSCH, predikant bij de Gereformeerde Kerk te Gronau (Duitschland), onder voorbehoud van physieke geschikt bevinding door de geneeskundige commissie aan het Departement van Koloniën, met ingang van den dag van zijn vertrek naar de kolonie, benoemd tot Predikant bij de Vereenigde Protestantsche Gemeente op Curaçao.

Doktersnood.

De bovenwindsche eilanden schijnen nu voorgoed den doktersnood te boven zijn gekomen.

Het zal wel velen spijten, dat de kundige Dr. SHAW voor 6 maanden met verlof gaat, maar hij wordt vervangen door den heer VIGGO CHRISTENSEN, die dus ook wel geneeskundige wezen zal; verder treffen wij nog Dr. J. MORGAN GRIFFITH op St. Eustatius en Dr. A. C. W. LIONARONS op Saba.

De Inkomstenbelasting

is in werking getreden den 1sten Mei.

Bij Gouvernements-beschikking, dd. 1 Mei 1906, No. 316, is aangewezen als plaatsvervangend Voorzitter, tevens lid der commissies van aanslag in de inkomstenbelasting:

op Curaçao, de Controleur der belastingen op den in-, uit- en doorvoer en het accijnsrecht;

op elk der eilanden Aruba, Bonaire, St. Martin N. G., St. Eustatius en Saba de kantonrechter.

***

Bij Gouvernements-beschikking, dd. 1 Mei 1906, No. 319, zijn, met ingang van 1e Mei 1906, benoemd:

I tot leden der commissies van aanslag in de inkomstenbelasting en tot plaatsvervangende leden bij die commissies:

1e. op Curaçao:

a. tot leden: de heeren J. L. TH. HELDEWIER VIGNON, grondeigenaar, J. JANSE, Administrateur van de Handel en Industrie Maatschappij „Curaçao", MOSES S. L. MADURO en EDWIN SENIOR, kooplieden te Willemstad;

b. tot plaatsvervangende leden: de heeren C. A. JONES en M. E. CURIEL, kooplieden te Willemstad.

2e. op Aruba:

a. tot leden; de heeren LOURENS ODUBER en G. DE VEER, kooplieden te Oranjestad.

b. tot plaatsvervangend lid: de heer A. LACLÉ Cz., koopman te Oranjestad.

3e. op Bonaire:

a. tot leden: de heeren C. CRAANE en C. R. DEBROT, kooplieden te Kralendijk;

b. tot plaatsvervangend lid: de heer J. HERRERA, koopman te Kralendijk.

4e. op St. Martin N. G.:

a. tot leden: de heeren W. F. G. L. A. NETHERWOOD en J. J. WATHEY, kooplieden te Philipsburg;

b. tot plaatsvervangend lid: de heer W. E. VAN ROMONDT, koopman te Philipsburg.

5e. op St. Eustatius:

a. tot leden: de heeren C. W. T. CRUGER, gepensioneerd onderwijzer en T. G. GROEBE, oud-Gezaghebber van St. Martin N. G., beiden te Oranjestad;

b. tot plaatsvervangend lid: de heer W. J. FORESTER MUSSENDEN, grondeigenaar te Oranjestad.

6e. op Saba:

a. tot leden: de heeren TH. HOLM, grondeigenaar te Windwardside en S. A. SIMMONS, ambtenaar van recherche te Bottom:

b. tot plaatsvervangend lid: de heer F. A. SIMMONS, griffier en postambtenaar te Bottom.

II. a. tot leden van den Raad van Beroep:

de heeren Mr. A. G. WOLF, lid van het Hof van Justitie, tevens Voorzitter, LEON V. LEYBA en M. E. PENSO, kooplieden, allen te Willemstad:

b. tot plaatsvervangend lid: de heer J. H. R. Beaujon, notaris te Willemstad.

Buitenland.

FRANKRIJK.

Zeer de aandacht trekt in geheel Frankrijk, en overal waar Katholieken wonen, die belangstellen in hun tijd, een artikel in het orgaan van den H. Stoel, den *Osservatore Romano*, over de plichten der Fransche Katholieken bij de aanstaande verkiezingen. Maar al te velen hebben hun burgerplicht somtijds beschouwd als een particuliere liefhebberij, waarbij ze aan allerlei persoonlijke inzichten en belangen konden toegeven en volstrekt niet voelden ze hun zwaren plicht jegens de gemeenschap. Ze zagen niet in, hoe gevaarlijk het was, den vijand te laten voortdringen, en zelfs thans, nu de katholieke veste rondom belegerd ligt, willen zij hun eigen schuld niet erkennen.

Dat moet anders worden en daarover spreekt het Romeinsch artikel. Het wijst er vooreerst op, hoe groeten indruk op de mannen die aan de regeering staan, is gemaakt door den weerstand tegen de inventarisatie der kerken. Zij hadden niet anders verwacht of de katholieken zouden ook dit geduldig hebben gedragen en nu zagen zij in protesten en verzet — *afgezien van de wijze waarop die soms geschiedde* — een opleving van het begrip voor recht en ze stonden verbaasd. Wel trachtten ze het voor te stellen, alsof enkel politieke beweegredenen daarachter dreven, maar zelfs aanzienlijke organen der linkerzijde erkenden het godsdienstig karakter der feiten.

Thans, zegt de *Osservatore*, biedt zich aan de Fransche katholieken een allerschoonste gelegenheid om de beschuldigingen van hun wederstanders te weerleggen.

Onvruchtbaar en werkeloos zouden hun protesten en betoogingen blijven, wanneer ze verzuimden het wapen aan te grijpen dat de wet hun biedt: de komende verkiezingen geven kans om de zware schade, die aan godsdienst en zeden is toegebracht, te herstellen, en af te weren het nog ernstiger gevaar dat in de toekomst dreigt. Hier moeten zij thans toonen dezelfde eendracht en eenheid die onlangs bleken.

De *Osservatore* wijst dan op een organisatie, die, zooals men weet, reeds in haar eerste optreden met groote belangstelling ook door ons werd gadeslagen.

Niet moeten zij steeds zoeken, zegt het blad, uit zucht naar nieuwigheden of om andere reden, naar telkens andere middelen, maar gebruik dienen zij te maken van wat er reeds is: vele katholieke krachten zijn verzameld onder de banier der

ACTION LIBÉRALE-POPULAIRE.

Het is een ware belooning voor den solied ijverigen Jacques Piou, dat aldus zijn werk wordt geëerd.

Zeker; daarnaast kunnen andere organisaties opstaan, die hetzelfde doel beoogen, maar het zou een zware, onvergeeflijke fout zijn, zegt de *Osservatore*, wanneer de katholieken in den korten tijd, die hen nog van de verkiezingen scheidt, hun leger zouden willen reorganiseeren en hun krachten verstrooien ten profijte hunner tegenstanders, die rekenen op brek aan voorbereiding en meer nog oneenigheid.

NOORWEGEN.

Koning Haakon XII van Noorwegen zal door den bisschop van Trondheim gekroond worden.

Nog immer is in Noorwegen het Lutheranisme staatsgodsdienst, hoewel alle godsdiensten volle vrijheid en algeheele bescherming genieten. In dit opzicht verschillen de Noren veel, zeer veel van hunne stamverwanten broeders, Denen en Zweden. Op het punt van godsdienstvrijheid heerscht er in het Noorsch koninkrijk een gezond liberalisme.

De staatskerk telt in Noorwegen 2,187.318 aanhangers, over 6 bisdommen, Bergen, Christiania, Christiansund, Hamar, Tromsa en Trondheim verdeeld. Want men moet weten: het Noorsche Lutheranisme heeft evenals het Zweedsche en Deensche met tal van andere katholieke gebruiken en plechtigheden b. v. eene soort van Mis, kerkgewaden, enz. ook de katholieke hierarchie behouden. Wellicht is thans de aartsbisschoppelijke waardigheid, tot nu toe in Noorwegen onbekend (de aartsbisschoppelijke zetel was Upsala in Zweden), voor den bisschop van Trondheim, V. A. Wexelsen, bestemd. De scheiding is dan volkomen.

In Trondheim is de heerlijke domkerk, waar weleer de reliquieën van den koningmatelaar Olaf rustten, de katholieke aartsbisschoppen zetelden en de katholieke koningen gezalfd werden. Dáár zal wellicht koning Haakon de Noorsche kroon door den bisschop op het hoofd geplaatst worden. Want St. Olaf wordt ook nog heden door de Lutheranen als een nationale heilige vereerd en de Orde van Sint Olaf siert de borst van Noorwegens uitnemendste zonen.

In 1900 bedroeg het getal protestanten, *niet leden* der staats-kerk, 29,121 en het aantal katholieken was 1969.

JAPAN.

Een zware strijd doorleeft thans de natie, die de wereld door haar krachtsbetoon verbaasde: Japan.

Want het blijkt, hoe langer des te duidelijker, dat dit land dan ook in den oorlog alles heeft geofferd aan menschen en geld wat het kon missen of eigenlijk veel meer dan het missen kon. Want thans is de toestand er ellendig. Van den hongersnood, die in de achtergebleven streken wordt geleden, vernemen we slechts nu en dan iets; het eenige wat we duidelijk zien, is de weerspiegeling van den toestand in de Parlementsdebatten.

De regeering had voorgesteld om de financiën langzamerhand uit hun treurigen toestand te kunnen uitleiden, om de buitengewone belastingen, die gedurende den oorlog werden aangegaan, nog voort te blijven heffen. Bij de toelichting van dit voorstel verklaarde de Minister van Financiën, dat de kosten van den oorlog 1.800.000.000 yen, dat is meer dan het dubbele aan guldens, bedroegen. En nu wordt nog zooveel gevraagd aan rente van geleende kapitalen, aan pensioenen en onderhoud van nieuwe garnizoenen, dat de begrooting *voor dit jaar alleen* het milliard yen overschrijdt.

Waar moet dat geld van daan komen?

Het kan onmogelijk in enkele maanden worden opgebracht en zoo zal weer een nieuwe leening van 200 millioen yen worden gesloten; daarmee is men dan voor een paar jaren geholpen. Maar ook hiervan moet rente worden betaald, om van aflossing niet te spreken, zoodat het volgens de regeering volstrekt noodzakelijk was de oorlogsbelastingen te doen voortduren.

Maar daartegen kwam het volk op en vele bladen protesteerden heftig en luid.

De regeering had beloofd, dat na den oorlog de belastingen zouden ophouden en nu......

Natuurlijk werd de schuld gegeven aan de onbekwaamheid der regeering — dat Japan ver boven zijn stand geleefd heeft tijdens den oorlog, wordt nog niet erkend.

Maar wel gevoeld.

En met 222 tegen 125 stemmen werd de voortduur der belastingen aangenomen.

Wat kon men anders doen?

Maar hoe Japan nog weer uit dit moeras raakt, is niet duidelijk.

Bekendmaking.

De Secretaris van den Voogdij-Raad op Bonaire maakt hierbij bekend, dat hij op zijn kantoor te spreken zal zijn op alle werkdagen van 1 — 3 uur n. m.

Bonaire, den 9den April 1906.

De Secretaris voornoemd,

N. VAN MEETEREN JR.

Bekendmaking.

De Voogdij-Raad op Bonaire maakt hierbij bekend, dat hij voorloopig zijne gewone vergaderingen zal houden op den eersten Maandag van elke maand, in de Raadzaal te Kralendijk.

Bonaire, den 9den April 1906.

De Secretaris van den Raad voornoemd,

N. VAN MEETEREN JR.

Drukker:

ALFREDO F SINTIAGO